

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IV./2018
Senát III

Nález:

spisová značka	III. ÚS 623/2017
populárny názov	Prihláška pohľadávky v reštrukturalizačnom konaní
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.12.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd na návrh správcu rozhodoval o prihláške sťažovateľky uplatnenej v reštrukturalizačnom konaní dlžníka, vedenej pod sp. zn. 23 R 4/2016. V označenej veci rozhodol uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom, ktorým okrem iného rozhodol o tom (výrok III označeného uznesenia okresného súdu, pozn.), že na podanie veriteľa (sťažovateľky), ktorou si uplatňuje pohľadávku v sume 446 859,90 €, sa ako na prihlášku neprihliada. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej okresný súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že jej sťažnosť zamietol.
z odôvodnenia	Z predloženého spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že aj napriek argumentácii sťažovateľky, že prílohou jej prihlášky, ktorú posielala elektronickými prostriedkami bez autorizácie v kópii aj okresnému súdu, bola aj plná moc pre právneho zástupcu sťažovateľky, ako aj jeho substitúta, okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia dospel k záveru, že z dôvodu absencie plnej moci sa na podanie sťažovateľky ako na prihlášku neprihliada. Aj predseda okresného súdu sa vo vyjadrení k sťažnosti stotožnil s názorom zákonného sudcu, že súčasťou spisového materiálu predmetná plná moc nebola. Práve tento záver okresného súdu považovala sťažovateľka v okolnostiach prípadu za nedostatočne odôvodnený, porušujúci jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože jediným dôvodom pre neakceptovanie jej prihlášky bol tento záver okresného súdu, ktorý je v rozpore s skutočnosťou, ako

aj obsahom spisu. Sťažovateľka totiž v odvolaní proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka tvrdila a v kópii aj okresnému súdu predložila, že súčasťou prihlášky posielanej elektronicky bez autorizácie (mailom, pozn.) bola aj príloha „Plná moc“.

Podľa názoru ústavného súdu práve záver okresného súdu, založený na tvrdení, že sťažovateľka k svojej prihláške nepripojila plnú moc, možno v okolnostiach posudzovanej veci považovať za arbitrárny. Okresný súd v odôvodnení svojho napadnutého uznesenia konštatoval: „18. Zároveň je však potrebné poukázať na skutočnosť, že veriteľ nepreukázal v zákonnej prihlasovacej lehote, že by jeho prihláška bola podpísaná oprávnenou osobou. Z mailu doručovaného správcovi dňa 28.12.2016 vyplýva že prílohou prihlášky mala byť aj plná moc pre na podpísanie prihlášky v mene veriteľa. Veriteľ doručoval prihlášku dňa 28.12.2016 mailom aj súdu (hoci mu táto povinnosť zo zákona nevyplyva), pričom však jej súčasťou predmetná plná moc nebola.“

Ústavný súd totiž z predloženého súdneho spisu, ktorý mu bol doručený 27. novembra 2017 zistil, že jeho súčasťou je aj vytlačená kópia elektronického podania sťažovateľky bez autorizácie (č. l. 443 a 473) z ktorej vyplýva, že jednou z príloh podania elektronickými prostriedkami bez autorizácie – prihlášky sťažovateľky mala byť aj plná moc. Ústavný súd si v tejto súvislosti ešte pred prijatím sťažnosti na ďalšie konanie v súčinnosti s okresným súdom nechal doručiť originál elektronického podania, ktoré sťažovateľka adresovala okresnému súdu. Ten bol ústavnému súdu doručený elektronicky 6. októbra 2017. Z preposlaného elektronického podania s jej technickými prílohami bez autorizácie bez pochybností vyplýva, že ide o identické podanie, na ktoré sa sťažovateľka odvolávala tvrdiac, že jeho súčasťou bola aj plná moc. Ústavný súd sa presvedčil, že elektronické podanie právneho zástupcu sťažovateľky bez autorizácie bolo doručené do podateľne okresného súdu 28. decembra 2016 o 11.03 h dopoludnia, pričom jednou z príloh mailu bol aj dokument plná moc, ktorá po otvorení dokumentu vykazuje znaky plnej moci a zodpovedá tvrdeniam sťažovateľky, teda aj tomu jej tvrdeniu, že prihláška bola podpísaná oprávnenou osobou, substitútom splnomocnenej advokátky.

Ústavný súd v tejto súvislosti ďalej konštatuje, že technické prílohy (vo formáte PDF, pozn.) elektronického podania sťažovateľky nie sú súčasťou súdneho spisu v listinnej podobe aj napriek tomu, že tvorili súčasť elektronického podania sťažovateľky bez autorizácie a boli doručené okresnému súdu. Samotná skutočnosť v spojení s tou časťou citovaného odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, v rámci ktorej okresný súd konštatuje, že súčasťou mailu predmetná plná moc nebola, ktorá zjavne nezodpovedá zisteniam ústavného súdu, resp. je v rozpore s realitou, postačuje pre záver, že okresný súd vyhodnotil jednu z rozhodných skutkových okolností nesprávne.

V nadväznosti na toto zistenie ďalšia časť odôvodnenia napadnutého uznesenia, v ktorej okresný súd dospieva k záveru a uzatvára, že „19. Na základe toho možno súhlasiť so závermi správcu, že predmetnú prihlášku nepodpísal člen štatutárneho orgánu veriteľa, ale osoba , na základe substitučného splnomocnenia, ktoré nebolo súčasťou podania, a teda na prihlášku veriteľa nemožno prihliadať“, sa vzhľadom na rozporuplné tvrdenia sťažovateľky a správcu javí ako nedostatočne odôvodnená a nepresvedčivá. Okresný súd pri formovaní svojho záveru vychádzal výlučne z tvrdenia správcu, pričom formulácia použitá v odôvodnení napadnutého uznesenia, že substitučné splnomocnenie nebolo súčasťou „podania“, sa javí ako nejednoznačné a nepresné, keďže z neho nie je zrejmé, aké podanie v akej forme (podobe) mal okresný súd na mysli, a to najmä v kontexte zistení ústavného súdu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v rozpore so skutočnosťou dospel v odôvodnení svojho napadnutého uznesenia k preukázateľne chybnému záveru o jednej rozhodnej skutkovej okolnosti. V nadväznosti na to len okresný súd v odôvodnení bez ďalšieho dospel k záveru, že

	<p>je možné súhlasiť so závermi správcu, pričom sa nevyporiadal a nerefletoval na tvrdenia a argumenty sťažovateľky, ktorá tvrdila opak. Z uvedeného hľadiska preto možno považovať odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu za nepresné, nedostatočné, nejednoznačné a nepresvedčivé.</p> <p>Keďže okresný súd v odôvodnení svojho napadnutého uznesenia nedal odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a svoje závery, o ktoré oprel svoje rozhodnutie dostatočne presvedčivo neodôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd neposkytol súdnu ochranu sťažovateľke v predpokladanej kvalite, preto ústavný súd konštatuje, že v okolnostiach prerokúvanej veci došlo k porušeniu jej označených práv, pričom bral do úvahy, že predmet konania (výška spornej pohľadávky) nie je zjavne pre sťažovateľku zanedbateľný.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu je ochrana základných práv sťažovateľky účinne poskytnutá tým, že ústavný súd konštatoval ich porušenie, zrušil napadnutý uznesenie okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie s formulovaním záväzného právneho názoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd požadované finančné zadosťučinenie nepriznal.</p> <p>Ústavný súd rozhodol:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 23 R 4/2016 z 29. júna 2017 porušené boli. Uznesenie Okresného súdu Trnava sp. zn. 23 R 4/2016 z 29. júna 2017 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Trnava na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľke priznal náhradu trov konania a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>arbitrárnosť dokazovanie-opomenutie dôkazov (nevykonanie dôkazov) práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-prihlásenie pohľadávky plnomocenstvo, splnomocnenie</p>

spisová značka	III. ÚS 766/2017
populárny názov	Posledný deň lehoty na odvolanie
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	27.03.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1

	zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom na poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka je ako žalobkyňa stranou civilného sporového konania vedeného na Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 29 Cb 115/2015, v ktorom sa domáha proti žalovanému z titulu náhrady škody zaplattenia sumy 610 768,30 € s príslušenstvom. Okresný súd uznesením č. k. 29 Cb 115/2015-37 zo 17. februára 2016 sťažovateľke nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Rozhodnutie odôvodnil tým, že sťažovateľka, ktorá je podnikateľom, nepreukázala, že je v nepriaznivej majetkovej situácii spôsobenej nepredvídanými okolnosťami, ktoré nemajú pôvod v podnikaní. Sťažovateľke bolo toto rozhodnutie doručené 10. marca 2016. Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu č. k. 29 Cb 115/2015-37 zo 17. februára 2016 odvolanie (elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom) 28. marca 2016 (podanie bolo prijaté okresným súdom 28. marca 2016 o 14.12 h).</p> <p>Krajský súd uznesením č. k. 4 Cob 44/2016-52 z 21. júna 2016 odvolanie sťažovateľky odmietol ako oneskorene podané. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že pätnásťdňová odvolacia lehota začala sťažovateľke plynúť 11. marca 2016 a uplynula 25. marca 2016 – „piatok pracovný deň“. Pokiaľ preto podala sťažovateľka odvolanie až 28. marca 2016, podala ho po uplynutí odvolacej lehoty.</p> <p>Sťažovateľka sťažnosť doručujúcu ústavnému súdu na porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 4 Cob 44/2016- 52 z 21. júna 2016 odôvodnila tým, že krajský súd prehliadol, že piatok 25. marca 2016 bol dňom pracovného pokoja (sviatok Veľký piatok). Krajský súd nepreveril, na aký deň Veľký piatok ako deň pracovného pokoja pripadol. To, že Veľký piatok pripadol v roku 2016 na 25. marca bolo pritom skutočnosťou všeobecne známou, ktorá bola známa štatisticky významnému počtu osôb na určitom území a musela byť známa aj rozhodujúcim sudcom. Pretože pätnásť deň odvolacej lehoty (25. marec 2016) pripadol na sviatok, ktorý je dňom pracovného pokoja, pokiaľ sťažovateľka odvolanie podala 28. marca 2016, podala ho včas. Ak krajský súd jej odvolanie odmietol, odňal jej možnosť konať pred súdom, odmietol jej prístup k súdu druhej inštancie, a tým porušil sťažovateľkou označené základné práva.</p>
z odôvodnenia	<p>Ako z odôvodnenia uznesenia krajského súdu č. k. 4 Cob 44/2016-52 z 21. júna 2016 vyplýva, krajský súd odvolanie sťažovateľky odmietol ako oneskorene podané po tom, čo konštatoval, že pätnásťdňová odvolacia lehota začala sťažovateľke plynúť 11. marca 2016 a uplynula 25. marca 2016 a tento deň označil krajský súd ako „piatok pracovný deň“. Ako ďalej z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, sťažovateľka odvolanie podala 28. marca 2016.</p> <p>Podľa § 2 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 241/1993 Z. z. o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch v znení neskorších predpisov ďalšími dňami pracovného pokoja okrem nediel sú tieto sviatky:... b) Veľký piatok, c) Veľkonočný pondelok...</p> <p>Pretože krajský súd v rozpore s touto všeobecne známou skutočnosťou nezohľadnil, že 25. marec 2016 bol dňom pracovného pokoja, v dôsledku čoho v zmysle § 57 ods. 2 poslednej vety OSP bol posledným dňom odvolacej lehoty pre sťažovateľku utorok 29. marec 2016 a sťažovateľka odvolanie podala ešte 28. marca 2016, záver krajského súdu o oneskorenosti podaného odvolania a tým aj jeho rozhodnutie o odmietnutí odvolania z tohto dôvodu neobstoja.</p> <p>Ústavný súd akcentuje, že čl. 46 ods. 1 ústavy v prvom rade chráni právo na</p>

	<p>prístup k súdu, ktoré je aj v danej veci v stávke. Článok 46 ods. 1 ústavy (obdobne i čl. 36 ods. 1 listiny) je práve týmto spôsobom primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom na poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (napr. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05). Aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považuje nezákonné odmietnutie odvolania za odňatie možnosti konať pred súdom (R 23/1994, II. ÚS 30/2016 bod 14). Zákonná a ústavná ochrana prístupu k súdu sa tu plne prekrývajú. Judikatúra ústavného súdu vychádza z konceptu zákonnej konkretizácie práva na súdnu ochranu a z požiadavky zabezpečiť reálnosť prístupu (I. ÚS 84/97, II. ÚS 88/01, II. ÚS 400/2011) k jednotlivým zákonom upraveným štádiám a inštanciam konania. Z toho vyplýva, že ak už zákon pozná určitý inštitút, opravný prostriedok, tak sa na jeho uplatňovanie vzťahujú záruky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, aj keď, prirodzene, nie každé porušenie zákona je porušením čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 216/2017).</p> <p>Ústavný súd preto konštatuje, že záver krajského súdu o potrebe odmietnuť odvolanie sťažovateľky ako oneskorené je z ústavného hľadiska neospravedlniteľný a neudržateľný a rozhodnutím krajského súdu došlo zároveň k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a porušeniu princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v ďalšom inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.</p> <p>S ohľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že uznesením krajského súdu č. k. 4 Cob 44/2016-52 z 21. júna 2016 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd rozhodol:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Cob 44/2016-52 z 21. júna 2016 porušené boli.</u></p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Cob 44/2016-52 z 21. júna 2016 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Priznal sťažovateľke náhradu trov konania.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>konanie pred ústavným súdom-dočasné opatrenie lehota-počítanie času poplatok-súdny odvolanie-oneskorené dovolanie-prípustnosť</p>

Uznesenie:

spisová značka	III. ÚS 67/2018
populárny názov	Poriadková pokuta
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	13.02.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	<p>Zmyslom a účelom sankčného opatrenia v podobe poriadkovej pokuty je vytvorenie účinného mechanizmu slúžiaceho k vynúteniu a upevneniu autority súdu, ktorého úlohou je zabezpečiť dôstojný a nerušený priebeh pojednávania vedúci k rýchlej a účinnej ochrane práv. Takýto výklad akcentuje aj základné princípy Civilného sporového poriadku, konkrétne čl. 10 CSP, ktorý organizáciu priebehu konania zveruje do rúk súdu, ako aj čl. 17 CSP, ktorý zaväzuje súdy k urýchlenosti a hospodárnosti konania.</p> <p>V súlade s princípom primeranosti treba poriadkovú pokutu vnímať ako krajný prostriedok, ktorého využitie je prípustné až potom, čo miernejšie opatrenia umožňujúce dosiahnutie sledovaného cieľa zlyhali.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ v 1. rade v konaní o ochranu osobnosti vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 10 C 369/2015 vystupuje v pozícii advokáta žalobcu. Na pojednávaní vykonanom okresným súdom 1. júna 2017 bola sťažovateľovi v 1. rade uložená poriadková pokuta vo výške 350 € s odôvodnením, že napriek predchádzajúcemu upozorneniu počas prebiehajúceho výsluchu žalobcu opätovne vstupoval do predmetného výsluchu, ktorý vykonával kladením otázok právny zástupca žalovaného.</p> <p>Sťažovateľ v 1. rade v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu uvádza, že sa správania uvedeného v namietanom uznesení nedopustil. Takisto dôvodí, že v dôsledku nesprávneho poučenia o opravnom prostriedku došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Sťažovateľ v 1. rade je tiež toho názoru, že v uznesení z 1. júna 2017 absentuje primerané zdôvodnenie rozhodnutia, na základe čoho považuje rozhodnutie okresného súdu za arbitrárne.</p> <p>Sťažovateľ v 2. rade vystupuje v označenom konaní o ochranu osobnosti vedenom pred okresným súdom v pozícii žalobcu. Na pojednávaní vykonanom okresným súdom 3. októbra 2017 mu bola uložená poriadková pokuta vo výške 300 €, pričom okresný súd jej uloženie odôvodnil „nerešpektovaním pokynov, výziev a opätovným polemizovaním sťažovateľa so súdom“. Na označenom pojednávaní bola sťažovateľovi v 2. rade uložená aj ďalšia poriadková pokuta vo výške 500 € „pre rušenie dôstojného priebehu pojednávania, keďže sťažovateľ s predošlým uznesením o uložení poriadkovej pokuty vo výške 300 EUR nesúhlasil“.</p> <p>Sťažovatelia v namietaných nedostatkoch rozhodnutí okresného súdu vidia porušenie svojich označených práv zaručených ústavou a dohovorom. V nemožnosti podať proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty odvolanie vidia porušenie ich práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Sťažovateľ v 2. rade vo svojej sťažnosti argumentuje, že sa zákonná sudkyňa už od začiatku pojednávania, na ktorom mu boli obe poriadkové pokuty uložené, správala spôsobom odporujúcim sudcovskej etike, o čom podľa jeho názoru</p>

	<p>svedčí spôsob jej komunikácie s oboma sťažovateľmi zachytený na zvukovom zázname vyhotovenom z priebehu pojednávania. Sťažovateľ v 2. rade dôvodí, že sa konania popísaného v uznesení z 3. októbra 2017 nedopustil, keďže priebeh pojednávania nijakým spôsobom nerušil.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Okresný súd v odôvodnení uznesenia z 1. júna 2017 citoval, a teda vo veci sťažovateľa v 1. rade aplikoval ustanovenia § 102 ods. 1, § 102 ods. 2 a 3 a § 174 ods. 1 a 2 CSP.</p> <p>V odôvodnení uznesenia z 1. júna 2017 okresný súd uviedol podrobný popis skutkového stavu, a síce že na pojednávaní vykonanom 1. júna 2017 v priebehu realizovaného výsluchu boli upozornení a vyzvaní k slušnému správaniu sťažovateľ v 2. rade, ako aj sťažovateľ v 1. rade a boli súčasne poučení o možnosti uloženia poriadkovej pokuty pre prípad nerešpektovania označenej výzvy. Sťažovateľ v 1. rade napriek tomu opakovane vstupoval do výsluchu žalobcu (sťažovateľa v 2. rade), ktorý vykonával kladením otázok právny zástupca žalovaného.</p> <p>Odkazujúc na príslušné ustanovenia Civilného sporového poriadku okresný súd správanie sťažovateľa v 1. rade v súvislosti s opísanými okolnosťami kvalifikoval ako sťaženie postupu konania rušením priebehu súdneho pojednávania v zmysle § 102 ods. 1 písm. d) CSP, za čo mu uložil poriadkovú pokutu vo výške 350 €.</p> <p>Okresný súd v odôvodnení uznesenia z 3. októbra 2017 citoval, a teda vo veci sťažovateľa v 2. rade aplikoval ustanovenia Civilného sporového poriadku a rovnako prezentoval interpretáciu aplikovaných ustanovení. V odôvodnení uznesenia z 3. októbra 2017 okresný súd uviedol podrobný popis skutkového stavu, a síce že na pojednávaní vykonanom 3. októbra 2017 bol sťažovateľ v 2. rade vyzvaný k rešpektovaniu pokynov súdu („aby si sadol“), pričom bol súčasne poučený o možnosti uloženia poriadkovej pokuty pre prípad nerešpektovania označenej výzvy. Výzvu súdu nerešpektoval a „opätovne sa pokúšal so súdom polemizovať“. Okresný súd preto rozhodol o uložení poriadkovej pokuty sťažovateľovi v 2. rade vo výške 300 €. Na toto rozhodnutie sťažovateľ v 2. rade reagoval vyhlásením, „aby si sudkyňa pokutu zaplatila sama“, preto okresný súd rozhodol o uložení druhej poriadkovej pokuty pre sťažovateľa v 2. rade, a to vo výške 500 €.</p> <p>Odkazujúc na príslušné ustanovenia Civilného sporového poriadku okresný súd správanie sťažovateľa v 2. rade v súvislosti s opísanými okolnosťami kvalifikoval ako neuposlušnosť príkazov súdu v zmysle § 102 ods. 1 písm. c) CSP a tiež prejavenie nesúhlasu, napriek tomu, že nebol okresným súdom na vyslovenie názoru vyzvaný, teda rušenie dôstojného priebehu pojednávania v zmysle § 102 ods. 1 písm. d) CSP s odkazom aj na § 102 ods. 3 CSP.</p> <p>Ústavný súd sa vysporiadal s veľmi závažnými tvrdeniami, ktoré sťažovatelia v sťažnostiach prezentovali, a síce, že skutkový záver súdu o tom, že sa mali dopustiť správania popísaného v odôvodnení namietaných uznesení, je nepravdivý. Ústavný súd sa pre uvedené účely oboznámil s obsahom priložených zvukových záznamov z pojednávania, pričom zistil, že námietky sťažovateľov sú v uvedenom smere neopodstatnené, keďže priebeh pojednávania zachytený na zvukových záznamoch plne korešponduje opisu skutkových okolností, tak ako ich okresný súd uviedol v namietaných uzneseniach.</p> <p>Pokiaľ ide o rámcové limity, ktoré mali byť pri interpretácii aplikovanej právnej úpravy Civilného sporového poriadku rešpektované, je ústavný súd toho názoru, že aplikácii dotknutých ustanovení Civilného sporového poriadku, na ktoré sa okresný súd vo svojich rozhodnutiach odvolal, mala redchádzať hoci aj stručná interpretácia, ktorá zodpovedá účelu aplikovanej právnej úpravy. Systematický výklad relevantnej právnej úpravy by mal zohľadniť účel dotknutého inštitútu</p>

poriadkovej pokuty, základné princípy Civilného sporového poriadku (čl. 3 ods. 1 CSP) a tiež individuálne okolnosti prípadu sťažovateľov.

Ústavný súd bez toho, aby sklúzol k podrobnej interpretácii dotknutých ustanovení Civilného sporového poriadku, resp. inštitútu poriadkovej pokuty podľa Civilného sporového poriadku, poukazuje na to, že zmyslom a účelom sankčného opatrenia v podobe poriadkovej pokuty je vytvorenie účinného mechanizmu slúžiaceho k vynúteniu a upevneniu autority súdu, ktorého úlohou je zabezpečiť dôstojný a nerušený priebeh pojednávania vedúci k rýchlej a účinnej ochrane práv. Takýto výklad akcentuje aj základné princípy Civilného sporového poriadku, konkrétne čl. 10 CSP, ktorý organizáciu priebehu konania zveruje do rúk súdu („Strany sporu postupujú v konaní v súlade so zákonom a podľa pokynov súdu“; „Súd dohliada na riadny priebeh konania, určuje lehoty a ukladá potrebné opatrenia.“), ako aj čl. 17 CSP, ktorý zaväzuje súdy k urýchlenosti a hospodárnosti konania („Súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.“).

Vychádzajúc zo svojej judikatúry, podľa ktorej z ústavného hľadiska musí byť poriadková pokuta uložená v súlade so zákonom, spočívať na relevantných a dostatočných dôvodoch a pri jej uložení sa musí súčasne zachovať primerane vyvážený vzťah medzi použitými prostriedkami (vrátane výšky pokuty) a sledovaným cieľom, poukazuje ústavný súd na ďalší dôležitý aspekt, ktorým je princíp primeranosti. Uvedený princíp je z ústavného hľadiska o to relevantnejší, keďže nová právna úprava inštitútu poriadkovej pokuty podľa Civilného sporového poriadku nepripúšťa proti rozhodnutiu o jej uložení možnosť odvolania. V súlade s uvedeným princípom primeranosti tak treba poriadkovú pokutu vnímať ako krajný prostriedok, ktorého využitie je prípustné až potom, čo miernejšie opatrenia umožňujúce dosiahnutie sledovaného cieľa zlyhali. V kontexte okolností prípadu sťažovateľov sa ústavný súd nedomnieva, že by bol postup okresného súdu v uvedenom smere excesný, odporujúci označenému princípu. Obaja sťažovatelia boli totiž zákonným sudcom vopred vyzvaní ku korekcii svojho správania a súčasne poučení o možnosti uloženia poriadkovej pokuty, a to i napriek tomu, že relevantná právna úprava takéto poučenie ako predpoklad pre uloženie tohto poriadkového opatrenia nevyžaduje. Toto miernejšie opatrenie (napomenutie sťažovateľov) sa však podľa odôvodnenia namietaných uznesení minulo svojim účinkom. Na tomto mieste ústavný súd považuje za vhodné reagovať aj na jeden z čiastkových argumentov sťažovateľa v 1. rade, ktorý spochybnil zákonnosť uloženej poriadkovej pokuty tvrdením, že mu konajúci súd nedal možnosť sa k uloženiu poriadkovej pokuty vyjadriť. Ústavný súd hodnotí túto čiastkovú námietku sťažovateľa v 1. rade ako na prvý pohľad neopodstatnenú a nelogickú, keďže právna úprava takúto povinnosť súdu neukladá a súčasne, tak ako to už bolo povedané, nová právna úprava možnosť účastníka konania spochybňovať správnosť uloženej poriadkovej pokuty a napadnúť jej uloženie opravným prostriedkom nepripúšťa.

Ústavný súd je toho názoru, že postup okresného súdu, ktorý v záujme upevnenia svojej autority a súčasne v záujme zabezpečenia plynulosti a rýchlosti konania, v súlade so svojím postavením inštalácie výsostne oprávnenej organizáciou a vedením priebehu konania, po predchádzajúcom napomenutí sankcionoval sťažovateľov nerešpektujúcich jeho pokyny vedúce k zabezpečeniu nerušeného priebehu pojednávania, kde svoje rozhodnutie primerane a zrozumiteľne odôvodnil, zodpovedal vymedzeným zákonným mantinelom a účelu zakotveného inštitútu poriadkovej pokuty. Ústavný súd tak dospel k záveru, že účinky uplatnenej právomoci vo veci konajúceho okresného súdu v danom prípade sú zlučiteľné s obsahom sťažovateľmi označených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a v nadväznosti na to aj s obsahom ďalších označených článkov ústavy a dohovoru.

Ústavný súd zaujal stanovisko aj k čiastkovej námietke sťažovateľa v 1. rade o porušení jeho práva na spravodlivý proces v dôsledku pochybenia okresného

	<p>súdu pri realizácii poučenia o opravnom prostriedku. Túto čiastkovú námietku kvalifikuje ako na prvý pohľad zjavne neopodstatnenú, a to jednak z toho dôvodu, že pochybenie okresného súdu bolo napravené (v písomnej forme, a teda v relevantnej forme rozhodnutia vykonal okresný súd korekciu svojej chyby), predovšetkým však z toho dôvodu, že nesprávne poučenie o opravnom prostriedku v okolnostiach prípadu sťažovateľa v 1. rade ani nemohlo mať na jeho práva žiaden materiálny dopad, keďže, tak ako už bolo povedané, právna úprava možnosť odvolania proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty nepripúšťa, a teda pochybenie okresného súdu nebolo nijako spôsobilé ukrátiť sťažovateľa o možnosť uplatnenia ochrany jeho práv.</p> <p>Ústavný súd sa taktiež vysporiadal aj s námietkou sťažovateľov o porušení ich práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného čl. 13 dohovoru, ktoré sťažovatelia vidia v skutočnosti, že proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty nemali v zmysle platnej právnej úpravy k dispozícii opravný prostriedok. Ústavný súd ju hodnotí ako neopodstatnenú a odkazuje na pôsobnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru, garantujúceho právo na spravodlivý proces, z ktorého nevyplýva právo na opravné prostriedky proti rozhodnutiam súdov o občianskych právach a záväzkoch alebo o oprávnenosti trestného obvinenia. Aj jednostupňová súdna sústava je z hľadiska záruk vyplývajúcich z čl. 6 ods. 1 dohovoru vo všeobecnosti akceptovateľná, podstatné je, aby bolo v konkrétnom jednostupňovom konaní naplnené právo dotknutej osoby na spravodlivý proces vo všetkých jeho aspektoch.</p> <p>Ústavný súd rozhodol:</p> <p><u>Sťažnosť sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces pokuta-poriadková práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu odvolanie aplikácia právnych noriem-súladná

spisová značka	III. ÚS 107/2018
populárny názov	Zákaz styku s dieťaťom
sudca spravodajca	Mojmír Mamojka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	13.03.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o právach dieťaťa čl. 16 ods. 2 Dohovor o právach dieťaťa čl. 19 Dohovor o právach dieťaťa čl. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 41 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 2
analytická právna veta	Zákaz styku rodiča s maloletým dieťaťom predstavuje vážny zásah do práv a

	<p>právom chránených záujmov maloletého dieťaťa, ako aj jeho rodiča. Každý takýto zásah musí byť preto dôvodný a náležite odôvodnený, pretože v dôsledku zákazu styku môže dôjsť k ďalšiemu ochladnutiu citových väzieb medzi rodičom a dieťaťom a prehĺbeniu narušenia vzájomných vzťahov. Rodičovi sa tým totiž celkom odoberá právo stýkať sa s dieťaťom, a to akýmkoľvek spôsobom.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Okresný súd Košice- okolie (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 13 P 107/2013-151 z 15. decembra 2014 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 8 CoP 134/2015-176 z 22. júna 2015, ktorý nadobudol právoplatnosť 14. júla 2015, rozviedol manželstvo a na čas po rozvode zveril maloletú sťažovateľku do osobnej starostlivosti matky. Návrhom podaným 9. septembra 2015 sa matka domáhala zákazu styku otca s maloletou sťažovateľkou, ktorý odôvodňovala najmä podozrením zo sexuálnej úchyľky otca.</p> <p>Rozsudkom č. k. 9 P 313/2015-162 z 23. novembra 2016 okresný súd návrh matky na zákaz styku zamietol, upravil styk otca s maloletou sťažovateľkou na každý utorok a piatok v čase od 9.00 h do 11.00 h v priestoroch neziskovej organizácie za účasti jej odborných zamestnancov počas prvého mesiaca od právoplatnosti rozsudku aj za prítomnosti matky. Zároveň uložil rodičom maloletej povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v priestoroch tejto neziskovej organizácie počas 6 mesiacov pre účel zlepšenia ich komunikácie v otázke výchovy maloletej a pre účel obnovenia vzťahu maloletej k otcovi. Proti rozsudku okresného súdu podala matka odvolanie. Krajský súd napadnutým rozhodnutím rozsudok okresného súdu potvrdil.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu</p> <p>Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva nespokojnosť maloletej sťažovateľky s rozsudkom krajského súdu v otázke posúdenia návrhu jej matky na zákaz styku a v nadväznosti na túto nespokojnosť od ústavného súdu očakáva prehodnotenie záveru, ku ktorému krajský súd dospel. Porušenie svojich práv vidí v nedostatočne vykonanom dokazovaní všeobecnými súdmi, ktoré rozhodli o zamietnutí návrhu matky na zákaz styku bez toho, aby vo veci nariadili znalecké dokazovanie pre účel zistenia skutočného stavu veci.</p> <p>Ústavný súd pri preskúvaní napadnutého rozsudku krajského súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové konanie a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.</p> <p>S ohľadom na uvedené sa ústavný súd najskôr oboznámil s rozsudkom okresného súdu z 23. novembra 2016, ktorým tento vo svojom prvom výroku zamietol návrh matky na zákaz styku otca s maloletou sťažovateľkou. Svoje rozhodnutie v tejto časti oprel (okrem iného) o správu kolízneho opatrovníka, ktorý uviedol, že „v konaní o zákaz styku doposiaľ nebola preukázaná opodstatnenosť matkinej obavy o život a zdravie maloletej a negatívneho vplyvu otca na maloleté dieťa“. Návrhy matky, aby sa otec podrobil vyšetreniu na detektore lži a aby bol vyšetrený znalcom z odboru psychológie a sexuológie, považoval okresný súd za nedôvodné, pretože v konaní nebol predložený žiaden relevantný dôkaz o tom, že by bolo potrebné tieto skutočnosti skúmať.</p> <p>Krajský súd potvrdil rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne, pričom podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku sa v odôvodnení obmedzil iba na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. Zákaz styku rodiča s maloletým dieťaťom predstavuje podľa názoru ústavného súdu vážny zásah do práv a právom chránených záujmov maloletého dieťaťa, ako aj jeho rodiča. Každý takýto zásah musí byť preto dôvodný a náležite odôvodnený, pretože v dôsledku zákazu styku môže dôjsť k ďalšiemu ochladnutiu citových väzieb medzi rodičom</p>

a dieťaťom a prehĺbeniu narušenia vzájomných vzťahov. Rodičovi sa tým totiž celkom odoberá právo stýkať sa s dieťaťom, a to akýmkoľvek spôsobom. Vo výnimočných prípadoch, pokiaľ to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa a všeobecný súd styk rodiča s maloletým dieťaťom zakáže, musí byť jednoznačne v súdnom konaní preukázané, že takýto postup je v záujme maloletého dieťaťa. Spravidla ide o prípady, keď oprávnený rodič styk s maloletým dieťaťom zneužíva takým spôsobom, že to má priamy negatívny vplyv na zdravý vývin maloletého dieťaťa. Zakázať styk rodiča s dieťaťom však zásadne nemožno v prípade, ak tieto okolnosti, resp. dôvody vyplývajú zo vzťahu medzi rodičmi, a nie zo vzťahu medzi rodičom a dieťaťom. Všeobecné súdy tak majú povinnosť rozlíšiť, či realizácia styku dieťaťa s rodičom skutočne ohrozuje záujem dieťaťa, alebo ide iba o predstieraný stav vyvolávaný zámerne pôsobením rodiča, ktorému je dieťa zverené do osobnej starostlivosti.

Všeobecné súdy tieto skutočnosti zohľadnili a na základe vykonaného dokazovania dospeli k záveru, že niet dôvodu styk otca s maloletou sťažovateľkou zakázať. Krajský súd pri svojom rozhodovaní prihliadol na správy kolízneho opatrovníka, neziskovej organizácie, i na skutočnosti, ktoré vyplynuli z konania o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu. Zohľadnil, že matka s návrhom na rozvod manželstva nesúhlasila a v tom čase ani len netvrdila, že otec dieťa alebo ju psychicky alebo fyzicky týra; rozsudok o rozvode žiadala v odvolaní zrušiť, pričom styk otca s maloletou sťažovateľkou nežiadala zakázať. Následne v konaní o zákaz styku už začala popisovať správanie otca k nej ako žene, ktoré nepovažovala za normálne, avšak na preukázanie svojich tvrdení nepredložila žiaden dôkaz (ani to, že by sa ochrany domáhala podaním trestného oznámenia či vyhládávaním iných foriem ochrany alebo pomoci). Keďže matka nepredložila žiaden dôkaz o tom, že by bolo potrebné skúmať ňou uvádzané podozrenia, okresný súd považoval dokazovanie v tomto smere za nadbytočné a vzhľadom na dlhšie trvajúcu absenciu styku otca s maloletou sťažovateľkou (zo správy neziskovej organizácie vyplynulo, že stretnutia maloletej s otcom sa nerealizujú, pretože matka neustále ospravedlňuje svoju neúčast chorobou maloletej) i za nelogické.

Ústavný súd zdôrazňuje, že jediným kritériom pre vyslovenie zákazu styku rodiča s dieťaťom je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. Krajský súd tak mal povinnosť rozlíšiť, či realizácia styku maloletej sťažovateľky s otcom skutočne ohrozuje jej záujem, a túto otázku vo vzťahu k potrebe dokazovania matkiných podozrení zodpovedal tak, že „... Vzhľadom na to, že otec sa s maloletou dlhodobo nestretáva a s matkou maloletej riadne nekomunikujú, neobstoja námietky matky ohľadom podozrenia zo sexuálnej úchyľky otca, nakoľko matka nepredložila žiadne dôkazy preukazujúce jej tvrdenia, ktoré by odôvodňovali vykonanie znaleckého dokazovania.“. K odvolacej námietke matky, ktorou vyčítala okresnému súdu nevykonanie znaleckého dokazovania, a ktorú v konaní pred ústavným súdom namieta i maloletá sťažovateľka, krajský súd uviedol, že „... je na posúdení konajúceho súdu, ktoré navrhované dôkazy vykoná, a ktoré nie a akými úvahami sa pri rozhodovaní vo veci bude riadiť vo vzájomnej súvislosti s jeho povinnosťou náležite zistiť skutočný stav vecí“.

Predmetné rozhodnutie krajského súdu (nadväzujúce na právny názor okresného súdu) obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov. Krajský súd sa v danej veci dostatočne zaoberal otázkou, či sú splnené podmienky pre zákaz styku otca s maloletou sťažovateľkou, ktorá bola zverená do výchovy matke. Svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil, a to i vo vzťahu k nevyhovaniu návrhu matky na vykonanie znaleckého dokazovania. V okolnostiach posudzovanej veci tak toto rozhodnutie nemožno považovať za arbitrárne a z ústavného hľadiska za neakceptovateľné.

K namietanému porušeniu čl. 3, čl. 16 ods. 2 a čl. 19 Dohovoru o právach dieťaťa napadnutým rozsudkom krajského súdu

Napriek tomu, že maloletá sťažovateľka v tejto časti svoju sťažnosť žiadnym spôsobom neodôvodnila a obmedzila sa iba na vymenovanie článkov Dohovoru o právach dieťaťa, ktoré podľa jej názoru krajský súd porušil (čo samo osebe zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti v tejto časti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí), považuje ústavný súd za vhodné vyjadriť sa k možnému porušeniu ňou označených práv.

V teórii medzinárodného práva sa ustálil právny názor, v zmysle ktorého Dohovor o právach dieťaťa obsahuje vo svojom texte dve skupiny právnych noriem. Prvú skupinu tvoria právne normy priamo vykonateľné a druhú skupinu tvoria právne normy, ktoré nie sú priamo aplikovateľné a majú charakter všeobecných zásad (porov. Andrews, A. B. – Kaufman, N. H. eds. *Implementing the U.N. Convention on the Rights of the Child. A Standard of Living Adequate for Development*. Westport : Praeger Publishers, 1999, p. 171). Zjednodušene možno formulovať východisko, v zmysle ktorého právne normy obsiahnuté v medzinárodnej zmluve sú priamo vykonateľné, ak zaručujú práva a slobody priamo ich adresátom bez potreby ďalšej transpozície alebo inkorporácie do právneho poriadku zmluvného štátu ďalším normatívnym právnym aktom. Právne normy obsiahnuté v medzinárodnej zmluve nie sú priamo vykonateľné vtedy, ak priamo alebo implicitne vyžadujú od zmluvného štátu prijatie ďalšej právnej úpravy na úrovni vnútroštátnej legislatívy (m. m. II. ÚS 596/2014).

Dohovor o právach dieťaťa neobsahuje explicitné ustanovenie, ktoré by dávalo odpoveď na otázku, ktoré články sú priamo vykonateľné a ktoré nie, a preto kritériom na ich odlišenie je povaha, účel, rozsah konkrétneho článku, ako aj textácia článku, ktorá musí byť dostatočne jasná, aby príslušný orgán aplikácie práva bol schopný interpretovať a definovať jeho účinky, t. j. rozhodnúť o priamej vykonateľnosti alebo nevykonateľnosti konkrétneho článku (porov. napr. Detrick, Sh. *A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child*. Hague : Kluwer Law International, 1999, p. 28). Dohovor o právach dieťaťa je však potrebné interpretovať vo vzájomnej súvislosti všetkých jeho článkov a vychádzať z účelu Dohovoru o právach dieťaťa (snaha o uznanie, ochranu a posilnenie práv detí), a pokiaľ niektoré z článkov jednoznačne obsahujú priamo aplikovateľné subjektívne právo, je potrebné v záujme ochrany slobôd a práv dieťaťa poskytnúť konkrétnemu právu dieťaťa ochranu v príslušnom konaní, v ktorom sa jeho ochrany dotknutý subjekt domáha (m. m. II. ÚS 596/2014).

Na úrovni doktríny medzinárodného práva a tiež na úrovni Organizácie Spojených národov prevládol (dnes už konštantný) právny názor, že medzi články Dohovoru o právach dieťaťa, ktoré upravujú všeobecné zásady a nie sú priamo vykonateľné, ale je potrebné ich inkorporovať do príslušnej vnútroštátnej legislatívy a aplikačnej praxe, možno zaradiť najmä čl. 2, čl. 3, čl. 6 a čl. 12 (pozri Hodgkin, R. – Newell, P. *Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child. Fully revised third edition*. Ženeva : UNICEF Regional Office for Europe, 2007, pp. 39, 83, 158; k tomu porov. aj Committee on the Rights of the Child: *General Comment No. 5, CRC/GC/2003/5*, body 19, 20 a 22). Tento záver podporuje i samotný text predmetných článkov Dohovoru o právach dieťaťa („štáty sa zaväzujú“, „štáty zabezpečujú“, „dieťaťu sa poskytuje“). Pokiaľ ide o čl. 19 Dohovoru o právach dieťaťa, tento nemožno považovať za vyjadrenie základných zásad, ktorými je prestúpená úprava Dohovoru o právach dieťaťa, nepochybne však ide o pozitívny záväzok štátu zabezpečiť jeho naplnenie vnútroštátnou legislatívnou úpravou. Naopak, k priamo vykonateľným právnym normám Dohovoru o právach dieťaťa možno zaradiť napr. čl. 7 ods. 1, čl. 10 ods. 2, čl. 13, čl. 16 a pod.

Na základe už popísaných záverov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť v časti, ktorou maloletá sťažovateľka namieta porušenie čl. 3 a čl. 19 Dohovoru o právach dieťaťa, podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú, keďže tieto označené referenčné právne normy Dohovoru o právach dieťaťa neobsahujú priamo aplikovateľné subjektívne práva

sťažovateľky, ale sú všeobecnými proklamáciami (princípami), ktoré je zmluvný štát povinný inkorporovať do svojho právneho poriadku a orgány aplikácie práva sú ich povinné zohľadňovať pri aplikácii príslušných vnútroštátnych normatívnych právnych aktov.

Ústavný súd však posúdil pri predbežnom prerokovaní sťažnosti možnosť porušenia čl. 16 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa napadnutým rozsudkom krajského súdu, keďže čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa upravuje priamo aplikovateľné subjektívne právo maloletej sťažovateľky.

Z petitu sťažnosti možno vyvodit', že maloletá sťažovateľka vidí v napadnutom rozsudku, ktorým krajský súd zamietol návrh jej matky na zákaz styku otca s ňou, zásah do jej súkromného života a rodiny. Ústavný súd pripúšťa, že napadnutým rozsudkom krajského súdu dochádza v konečnom dôsledku k zásahu do súkromného a rodinného života maloletej sťažovateľky, avšak na rozdiel od nej ho nehodnotí ako rozporný s jej záujmom. Práve naopak, tento zásah považuje za plne v súlade s príslušnou legislatívou na úrovni ústavy a Dohovoru o právach dieťaťa, ako aj na úrovni jednoduchého práva. Krajský súd vychádzal pri svojom rozhodovaní z práva oboch rodičov na starostlivosť o dieťa (§ 28 zákona o rodine), z návrhu matky na zákaz styku s rodičom, ktorého nevyhnutnosť posúdil v zmysle § 25 ods. 3 zákona o rodine a v kontexte záujmu dieťaťa, ako aj z možnosti upraviť výkon rodičovských práv a povinností v určitých prípadoch súdom aj bez návrhu (§ 26 ods. 1 zákona o rodine). Interpretáciu a aplikáciu príslušných právnych noriem vzťahujúcich sa na vec maloletej sťažovateľky na základe zisteného skutkového stavu zo strany krajského súdu preto nemožno hodnotiť ako svojvoľnú alebo nelogickú.

Procesne krajský súd postupoval po formálnej stránke v súlade s Civilným mimosporovým poriadkom a zákonom o rodine (tzn. v súlade s jeho príslušnosťou a právomocou konať v konkrétnej veci). Čo sa týka spravodlivosti súdneho konania (procesný postup po materiálnej stránke) krajského súdu, zisťovania skutkového stavu, dokazovania a záverov z toho vyvodенých, ústavný súd ani v tomto smere nemôže napadnutý rozsudok krajského súdu označiť za svojvoľný, arbitrárny alebo nedostatočný. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu riadne zisťoval skutkový stav veci a hodnotenie jednotlivých dôkazov, ako i argumentov predkladaných matkou maloletej sťažovateľky spolu so závermi z toho vyvodенými možno považovať za ústavne udržateľné (k tomu ústavný súd odkazuje na argumentáciu k namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Keďže krajský súd postupom v konaní a závermi vyslovenými v napadnutom rozsudku nemohol zasiahnuť do práv garantovaných čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa, ústavný súd odmietol sťažnosť maloletej sťažovateľky i v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 41 ods. 1 ústavy a práv zaručených v čl. 8 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Z obsahu sťažnosti je zreteľné, že maloletá sťažovateľka namietala porušenie označených hmotných práv zaručených ústavou a dohovorom skrz porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru resp. práv zaručených v článkoch Dohovoru o právach dieťaťa, pretože krajský súd neposkytol podľa jej názoru hodnotám zaručeným v už citovaných článkoch primeranú ochranu. Ani v tejto časti maloletá sťažovateľka neodôvodnila svoju sťažnosť, t. j. okrem nespokojnosti s napadnutým rozsudkom nepredostrela ústavnému súdu žiadnu argumentáciu, na ktorú by bolo potrebné osobitne reagovať.

Keďže ústavný súd nezistil porušenie práv maloletej sťažovateľky zaručených

	<p>jej čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. práv zaručených Dohovorom o právach dieťaťa, nemohlo dôjsť ani k porušeniu označených základných práv zaručených v čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a v čl. 41 ods. 1 ústavy. Ústavný súd napokon konštatuje, že všeobecné súdy nerezignovali ani na pozitívny záväzok štátu chrániť záujmy rodiny a prispievať aktívne k udržiavaniu a obnovovaniu rodinnoprávnych väzieb vyplývajúci z čl. 8 dohovoru (bod 25). Preto ústavnému súdu neostávalo iné, iba sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.</p> <p>Ústavný súd rozhodol:</p> <p><u>Sťažnosť maloletej sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>maloletý-práva dieťaťa maloletý-úprava práv a povinností k maloletému maloletý-záujem dieťaťa rodičovské práva, rodina konanie-nesporové</p>

spisová značka	III. ÚS 135/2018
populárny názov	Prístup k verejnej funkcii
sudca spravodajca	Mojmír Mamojka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	27.03.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (uverejnený v zbierke vyhláškou ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb.) čl. 25 písm. c Ústava Slovenskej republiky čl. 30 ods. 4
analytická právna veta	Každý štátny orgán (vrátane súdnej rady) je povinný zabezpečiť objektivitu svojho postupu a rozhodovania, ktoré by mohlo zasiahnuť do základného práva alebo slobody (v danom prípade do základného práva zaručeného čl. 30 ods. 4 ústavy a čl. 25 písm. c) medzinárodného paktu), a to bez ohľadu na to, v akej miere tento postup prebiehal v právne formalizovanom rámci. Uplatňovanie a ochrana každého základného práva alebo slobody musí byť v činnosti každého orgánu verejnej moci zabezpečená reálne a musí prebiehať na nediskriminačnom základe.
skutkový stav a základné fakty	Na Okresnom súde Nitra sa konalo výberové konanie na obsadenie troch voľných miest sudcov. Sťažovateľka sa vo výberovom konaní spomedzi 38 uchádzačov umiestnila na treťom mieste a všetci členovia výberovej komisie sa zhodli, že spĺňa osobné aj odborné predpoklady na výkon funkcie sudcu. Na základe uvedeného súdna rada 30. októbra 2017 prerokovala návrh na vymenovanie sťažovateľky za sudcu prezidentom Slovenskej republiky. Súdna rada prijala takéto napadnuté uznesenie: „Súdna rada Slovenskej republiky konštatuje, že kandidátka na vymenovanie do funkcie sudcu :”nezískala dostatočný počet hlasov na predloženie návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu, prezidentovi Slovenskej republiky.“ Za predloženie návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu hlasovalo 9 členov súdnej rady, proti nehlasoval nikto, hlasovania sa zdržali 5 členovia.

	<p>Sťažovateľka vytkla, že dôvody, pre ktoré nezískala potrebný počet hlasov, nie sú známe, nie sú uvedené ani v zápisnici a neboli jej oznámené ani iným spôsobom. Sama však uviedla, že „Z obsahu otázok, ktoré jej boli kladené pri ústnom vypočutí, je možné sa len domnievať, že dôvodom bola jej účasť na výberovom konaní na sudcu Okresného súdu DUNAJSKÁ STREDA a jej vylúčenie z neho.“.</p> <p>V zápisnici z výberového konania na obsadenie dvoch voľných miest sudcov pre Okresný súd DUNAJSKÁ STREDA, ktoré sa konalo v dňoch 09., 12 a 18. januára 2017 na Okresnom súde DUNAJSKÁ STREDA bolo uvedené : „U jednej uchádzačky bolo zistené, že pred začatím riešenia prípadovej štúdie mala vytlačenú nekomentovanú verziu ZP a k nej pripojených 50 prípadových štúdií aj so správnymi riešeniami, a to každú označenú § - mi od 1-50. Komisia sa jednoznačne zhodla, že zo strany uchádzačky, ktorá bola identifikovaná ako (sťažovateľka) ide o závažné porušenie rovnosti podmienok výberového konania a preto bola vylúčená z ďalšej časti výberového konania.“»</p> <p>Sťažovateľka tiež zdôraznila, že vzhľadom na to, o aký komplexný a zložitý prípad išlo, a vzhľadom na to, že rozhodujúce skutkové a právne otázky zostali sporné, bolo podľa jej názoru potrebné, aby napadnuté uznesenie súdnej rady obsahovalo jasné a jednoznačné dôvody, pre ktoré nezískala potrebný počet hlasov.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Nie je sporné, že u sťažovateľky ide o právo prístupu k funkcii sudcu, teda k verejnej funkcii, a preto čl. 25 písm. c) medzinárodného paktu a čl. 30 ods. 4 ústavy sú aplikovateľné (III. ÚS 79/04).</p> <p>Uznesenie súdnej rady ako výsledok hlasovania orgánu verejnej moci je právnou skutočnosťou verejného práva vo forme rozhodnutia adresovaného prezidentovi. Nejde o individuálny právny akt (ako výsledok činnosti príslušného orgánu, ktorým sa zakladajú, menia alebo rušia, prípadne autoritatívne zisťujú oprávnenia a povinnosti subjektov), ale o osobitný druh právneho konania. Výsledok hlasovania týkajúci sa kreovania verejných, resp. ústavných činiteľov (nielen rozhodnutie súdnej rady o predložení návrhu kandidáta na sudcu prezidentovi) sa neodôvodňuje, pričom za hlasovanie nemožno brať hlasujúceho na zodpovednosť. Ústavná a zákonná úprava nepripúšťa v predmetných súvislostiach ani možnosť odvolania proti rozhodnutiu (III. ÚS 79/04). V súvislosti s uznesením súdnej rady ako výsledkom hlasovania orgánu verejnej moci by bolo vhodné, keby súdna rada precíznejšie identifikovala dôvody, z ktorých prijala svoje uznesenie.</p> <p>V kontexte námietok sťažovateľky sa žiada pripomenúť, že zákonodarca hľadájúc rovnováhu medzi nezávislosťou a autonómiou súdnej rady na jednej strane a jej zodpovednosťou a transparentnosťou na druhej strane prijatím zákona č. 495/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ustanovil súdnej rade v § 6 ods. 10 a 11 zákona o súdnej rade povinnosť vyhotovovať zvukový záznam z každého zasadnutia súdnej rady, ako aj zápisnicu, z ktorej musí byť okrem účasti, programu zasadnutia a obsahu prijatých uznesení zrejmy aj obsah, priebeh rokovania a výsledok hlasovania o jednotlivých bodoch programu zasadnutia súdnej rady. Na webovom sídle súdnej rady je následne uverejňované prijaté uznesenie súdnej rady, zápisnica z hlasovania, zápisnica zo zasadnutia súdnej rady, ako aj zvukový záznam zo zasadnutia súdnej rady. Prijatú normatívnu zmenu ústavný súd už v rámci svojej rozhodovacej činnosti hodnotil, pričom dospel k záveru, že ňou zákonodarca vlastne zviditeľnil implicitnú požiadavku objektívnosti rozhodovania súdnej rady. Inak povedané, táto požiadavka nebola zmenou textu právnej normy zavedená, ale vlastne iba precizovaná (bližšie pozri rozhodnutie č. k. II. ÚS 29/2011-64).</p>

Ústavný súd v zhode so svojou stabilizovanou judikatúrou (m. m. II. ÚS 5/03) považuje za nevyhnutné pripomenúť, že každý štátny orgán (vrátane súdnej rady) je povinný zabezpečiť objektivitu svojho postupu a rozhodovania, ktoré by mohlo zasiahnuť do základného práva alebo slobody (v danom prípade do základného práva zaručeného čl. 30 ods. 4 ústavy a čl. 25 písm. c) medzinárodného paktu), a to bez ohľadu na to, v akej miere tento postup prebiehal v právne formalizovanom rámci. Uplatňovanie a ochrana každého základného práva alebo slobody musí byť v činnosti každého orgánu verejnej moci zabezpečená reálne a musí prebiehať na nediskriminačnom základe. K naplneniu požiadavky objektivnosti rozhodovania súdnej rady určite prispieva vypočutie kandidáta na vymenovanie do funkcie sudcu (pri ktorom každý člen súdnej rady mohol kandidátom klásť otázky), zverejnenie zápisnice z rokovania súdnej rady, ako aj zvukového záznamu jej zasadnutia, zákonná garancia verejnosti zasadnutia, pričom tieto pravidlá možno považovať za akceptovateľný štandard pre dosiahnutie nearbitrárnosti rozhodnutí súdnej rady (m. m. III. ÚS 561/2014).

Súdna rada napadnutým uznesením konštatovala, že sťažovateľka ako kandidátka na vymenovanie do funkcie sudcu „nezískala dostatočný počet hlasov na predloženie návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu, prezidentovi Slovenskej republiky“.

Sťažovateľka vytkla, že dôvody, pre ktoré nezískala potrebný počet hlasov, nie sú známe, nie sú uvedené ani v zápisnici a neboli jej oznámené ani iným spôsobom. Napadnuté uznesenie súdnej rady je tak podľa nej svojvoľné a arbitrárne. Na druhej strane sama sťažovateľka v sťažnosti viedla, že „Z obsahu otázok, ktoré jej boli kladené pri ústnom vypočutí, je možné sa len domnievať, že dôvodom bola jej účasť na výberovom konaní na sudcu Okresného súdu DUNAJSKÁ STREDA a jej vylúčenie z neho.“.

Zo zápisnice zo 4. zasadnutia súdnej rady, ktoré sa konalo 30. októbra 2017 v Bratislave, ktorá spĺňa všetky náležitosti v zmysle § 6 ods. 10 zákona o súdnej rade, vyplýva účasť sťažovateľky na tomto zasadnutí a skutočnosť, že príslušní členovia súdnej rady jej kládli otázky týkajúce sa toho, že bola na výberovom konaní na funkciu sudcu na Okresnom súde Dunajská Streda vylúčená pre závažné porušenie rovnosti podmienok výberového konania. Zo zápisnice tiež vyplýva, že sťažovateľka vysvetľovala členom súdnej rady situáciu, ktorá vznikla na uvedenom výberovom konaní.

Zároveň samotná sťažovateľka v podanej sťažnosti popísala obsah zvukového záznamu z uvedeného zasadnutia súdnej rady týkajúci sa jej osoby, otázky príslušných členov súdnej rady a jej odpovede na ne. Predmetný zvukový záznam bol uverejnený na webovom sídle súdnej rady v súlade s § 6 ods. 11 zákona o súdnej rade a ústavný súd sa s jeho obsahom oboznámil.

Po oboznámení sa s obsahom zápisnice z uvedeného zasadnutia súdnej rady z 30. októbra 2017, ako aj s obsahom zvukového záznamu z predmetného zasadnutia súdnej rady ústavný súd konštatuje, že z nich možno vyvodiť dôvody, pre ktoré bolo vydané napadnuté uznesenie, teda, že sťažovateľka nezískala dostatočný počet hlasov na predloženie návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu prezidentovi Slovenskej republiky. Nemožno tak súhlasiť s tvrdením sťažovateľky o arbitrárnosti napadnutého uznesenia.

Ústavný súd v súvislosti s uvedeným poukazuje na skutočnosť, že už v rozhodnutí č. k. II. ÚS 29/2011-64 označil právnu úpravu obsiahnutú v § 6 ods. 10 a 11 zákona o súdnej rade za minimálny akceptovateľný štandard nearbitrárnosti. Tiež uviedol, že dôvody rozhodnutia súdnej rady nemusia mať podobu tradičného odôvodnenia.

Sťažovateľka vo vzťahu k okolnostiam priebehu výberového konania na Okresnom súde Dunajská Streda, ktoré boli predmetom otázok niektorých

	<p>členov súdnej rady, svojimi argumentmi nepresvedčila dostatočný počet členov súdnej rady, aby bola schválená ako kandidátka na vymenovanie do funkcie sudcu. Po oboznámení sa s argumentáciou sťažovateľky vyplývajúcou zo sťažnosti, ako aj zo zvukového záznamu zo zasadnutia súdnej rady ústavný súd konštatuje, že táto nemusela rozptýliť všetky pochybnosti týkajúce sa jej konania na výberovom konaní. V súvislosti s tým z jednotlivých okolností týkajúcich sa konania sťažovateľky ústavný súd poukazuje predovšetkým na tú, že sťažovateľka mala vypracované prípadové štúdie pripojené k nekomentovanej verzii Zákonníka práce (ktorú mohla použiť), navyše označené paragrafmi. K tomu je potrebné poukázať aj na skutočnosť, že podľa § 5 ods. 6 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predpokladmi sudcovskej spôsobilosti sú morálny štandard a integrita sudcu pre náležitý a zodpovedný výkon jeho funkcie. Navyše, z § 5 ods. 7 uvedeného zákona vyplýva, že súdna rada pri rozhodovaní o splnení predpokladov sudcovskej spôsobilosti vychádza z komplexného posúdenia uchádzača o funkciu sudcu.</p> <p>V danom prípade sťažovateľka nepreukázala takú mieru porušenia pravidiel ustanovených zákonom o súdnej rade pri rozhodovaní o kandidátke na vymenovanie do funkcie sudcu všeobecného súdu, ktoré by popieralo ich podstatu a zmysel, pričom napadnutý postup súdnej rady v nevyhnutnej miere rešpektoval aj zásadu rovnakého prístupu sťažovateľky k verejnej funkcii (sťažovateľka nebola z procesu prerokovania nezákonne vylúčená a o návrhu jej kandidatúry sa rozhodovalo v tajnom hlasovaní po vypočutí vykonanom rovnakým spôsobom voči všetkým kandidátom). Vzhľadom na to ústavný súd, prízvukujúc princíp zdržanlivosti zásahov ústavného súdu do výkonu právomoci ostatných štátnych orgánov, ako aj vychádzajúc z obsahu sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy, ktoré garantuje rovnaký prístup k verejnej funkcii, nie však právo uchádzača na zvolenie (ustanovenie) do verejnej funkcie (úspech kandidáta), a práva podľa čl. 25 písm. c) medzinárodného paktu sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.</p> <p>Ústavný súd rozhodol:</p> <p><u>Sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>ÚS SR: II. ÚS 29/2011</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>Súdna rada Slovenskej republiky uznesenie sudca-zvolenie do funkcie sudcu bez časového obmedzenia kandidát arbitrážnosť rozhodnutie-odôvodnenie</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.

